

Handläggare
Yasmine Ekman-Munir
Telefon: 0850801682

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2020-11-26

Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer

Svar på remiss från kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Förvaltningen anser att programmet är bra och tydligt. Introduktionen ger en lättfattlig beskrivning av våld och dess uttryck. Det är även värdefullt att det våldsförebyggande arbetet inkluderas. Förvaltningen tycker att strukturen i programmet skulle tjäna på att en kunskapsöversikt införs som inkluderar det förebyggande/bekämpande arbetet.

Programmet kan bidra till att ge en samsyn och likställdhet i staden i arbetet med att förebygga våld samt ge stöd och insatser till våldsutsatta och våldsutövare.

Bakgrund

Staden har sedan tidigare ett program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. I budget för 2020 fick socialnämnden i uppdrag att ta fram ett nytt program för perioden 2021-2025.

I stadens jämställdhetsarbete finns det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett av delmålen i de nationella jämställdhetspolitiska målen är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Att arbeta mot våld är därför en viktig del i att skapa ett socialt hållbart och jämställt Stockholm. Kommunfullmäktige har antagit målet ”Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i” med utgångspunkt i detta har staden reviderat programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020. Kommunstyrelsen har remitterat programmet till samtliga stadens

stadsdelsnämnder, utvalda facknämnder och bolag, samt ett antal myndigheter, föreningar och intresseorganisationer. Svar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 27 november.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningarna individ och familj och äldre, funktionsnedsatta och socialpsykiatri.

Ärendet

Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020 har reviderats och utgår från den regionala strategin för att förebygga och bekämpa våld i Stockholms län som tagits fram inom ramen för Operation Kvinnofrid 2020. Revideringen av programmet har genomförts av ansvariga utredare inom socialförvaltningen tillsammans med en referensgrupp med representanter från några stadsdels- och facknämnder, verksamheter samt organisationer. Även rapporten om arbetet mot våld i nära relationer i staden framtagen av SWECO, ligger till grund för det nya programmet.

Intentionen med programmet är att förebygga våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation och att våldet upptäcks.

Programmets övergripande vision/mål är att ”Stockholm är en stad fri från våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation”. Vidare omfattas programmet av sju mål med tillhörande aktiviteter och indikatorer samt en ansvarsfördelning för nämnder och bolagsstyrelser.

Programmets mål

- Stadens verksamheter arbetar våldsförebyggande
- Våldsutövare har tillgång till återfallsförebyggande insatser utifrån sina behov
- Stadens verksamheter arbetar aktivt för att upptäcka våldsutsatta vuxna och barn samt våldsutövare
- Våldsutsatta vuxna och barn har tillgång till insatser utifrån sina behov
- Våldsutsatta vuxna och barn medverkar i brottsutredningar.
- Stadens verksamheter arbetar med systematisk kunskapsutveckling
- Stadens verksamheter använder metoder och insatser som vilar på evidens och/eller på beprövad erfarenhet

Programmets målgrupper

- Barn, unga, vuxna och äldre i Stockholm som har utsatts för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål eller sexuellt våld oberoende relation.

Unga, vuxna och äldre i Stockholm som utövar våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck eller köper sexuella tjänster.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att programmet är bra och tydligt. Introduktionen ger en lättfattlig beskrivning av våld och dess uttryck. Det är även värdefullt att det våldsförebyggande arbetet inkluderas. Förvaltningen tycker att programmet skulle tjäna på att en kunskapsöversikt införs som inkluderar både det förebyggande och bekämpande arbetet för att tydliggöra programmets struktur.

Programmet kan bidra till att ge en samsyn och likställdhet i staden i arbetet med att förebygga våld samt ge stöd och insatser till våldsutsatta och våldsutövare.

Förvaltningen tycker att det är klart med omformuleringen att barn som lever i familjer med våld i nära relationer upplever våld och inte bara bevittnar våldet. Vidare anser förvaltningen att det är rätt att målgruppen utökats till att omfatta även personer utsatta för prostitution och människohandel för sexuella ändamål. Rinkeby-Kista ligger i framkant i arbetet med sex mot ersättning, då förvaltningen redan hanterar dessa ärenden. Dock är det problematiskt att utsatta för sexuellt våld oavsett utövare inkluderas då det är en helt annan grupp än de två andra. Exempelvis om en person blir våldtagen får hen hjälp av polisen och sjukvården. Socialtjänsten kommer eventuellt in i ett senare skede. Det är dock oklart inom vilket verksamhetsområde inom socialtjänsten frågan ska hanteras. Förvaltningen anser att även avsnittet om målgrupper behöver utvecklas till att även omfatta målgrupper för det våldsförebyggande arbetet. Alltså inte endast offer och förövare.

Forskningen visar att det främst är kvinnor som utsätts för våld i nära relationer av män. I programmet anges att medvetenheten om män som utsätts för våld i nära relation behöver öka då anmälningsbenägenheten är lägre. Förvaltningen anser att programmet behöver kompletteras med förtydligande information om detta.

I arbetet med att upptäcka fler våldsutsatta och våldsutövare behövs en tydligare styrning av mål, aktiviteter och indikatorer till alla delar inom socialtjänsten, även till verksamheter som inte konkret arbetar med den specifika målgruppen. Förvaltningen anser att det inom socialtjänstens verksamheter ska vara obligatoriskt att ställa FREDA kortfrågor.

Det är också positivt att programmet lyfter fram att frågan om att våldsutövare ska ges annat boende så våldsutsatta kan bo kvar ska ses över. Förvaltningen har ett flertal ärenden där detta skulle vara tillämpligt. Vidare ser förvaltningen att det är önskvärt att staden centralt arbetar fram en boendekedja för våldsutsatta och våldsutövare. Aktiviteten på sid 24 fokuserar på att utveckla nya boendeformer för våldsutsatta. Förvaltningen anser att detta är en alltför stor fråga för stadsdelsnämnderna att hantera. Enligt förvaltningens mening bör nya boendeformer utvecklas centralt i staden exempelvis tillsammans med Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS).

På sidan 16, fjärde stycket, står det att många medarbetare i staden har anmälningsskyldighet. Det är viktigt att formuleringen blir tydlig så att det framgår att alla medarbetare som arbetar inom myndigheter vars verksamheter berör barn och unga både inom och utom socialtjänsten har anmälningsskyldighet. Till och med familjerådgivningen har skyldighet att anmäla om det handlar om fysisk eller psykisk misshandel eller sexuellt utnyttjande enligt 14 kap 1§ socialtjänstlagen.

Förvaltningen är positiv till att programmet lyfter samverkan och samhandling mellan myndigheter, civilsamhället samt inom den egna organisationen, som särskilt viktigt. Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt sex mot ersättning (oavsett relation) är komplexa samhällsproblem som kräver att många olika aktörer arbetar tillsammans för att motverka våldet.

När det gäller möjligheten till stöd och insatser för personer som är anhöriga till våldsutsatta och våldsutövare saknas detta i programmet.

Förvaltningen instämmer i att våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck är ett dolt samhällsproblem och många gånger en bakomliggande orsak till diffusa hälsoproblem och sjukskrivningar. Förvaltningen är därför positiv till att även arbetsgivarperspektivet tagits in i programmet. I samband med att arbetsgivaren ska ställa frågor om våld behöver HR informera

medarbetarna om uppdraget, ta fram metoder och arbetssätt samt introduktionsutbildning till avdelnings- och enhetschefer.

Avslutningsvis vill förvaltningen lyfta utmaningarna i det långsiktiga arbetet som krävs av socialtjänsten för att stötta de kvinnor relationsvåldsteamet kommer i kontakt med till ett annat självständigt liv. Dessa kvinnor har ofta varit isolerade och har inte några som helst kontakter utanför familjen. Många kan inte svenska, har ingen utbildning eller egen försörjning.

Jämställdhetsanalys

Programmet bidrar till att uppfylla internationella och nationella målsättningar om hållbara, trygga, jämställda och jämlika samhällen. Mäns våld mot kvinnor är vidare en viktig samhällsfråga som knyter an till ett av de nationella jämställdhetspolitiska målen som handlar om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Programmet omfattar stöd till våldsutsatta och våldsutövare oavsett kön. Risken för ohälsa och försämrad livskvalité hos våldsutsatta och våldsutövare är stor. Fler kvinnor än män är våldsutsatta och män utövar, i högre grad än kvinnor, våld i nära relationer vilket bidrar till ogynnsamma effekter både socialt och ekonomiskt.

Kvinnor, män, flickor, pojkar och personer i alla åldrar med könsöverskridande identitet får likvärdigt stöd från förvaltningen om de utsätts för våld eller utsätter andra för våld. Utsattheten är dock större bland främst utrikesfödda kvinnor. Gruppen är överrepresenterad bland de som söker socialtjänstens stöd och insatser på grund av våld i nära relationer.

Susanne Leinsköld
stadsdelsdirektör

Anna Mattsson
avdelningschef

Bilagor

1. Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relationer 2021-2025
2. Socialnämnden dnr 3.1.1-723/2019
3. Rapport – Analys våld i nära relationer, socialförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanne Leinsköld, stadsdelsdirektör	2020-11-10
Anna Mattsson, avdelningschef	2020-11-09